

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. III Pž-1320/79-2
od 10. XII 1979.

Vijeće: Petar Sremac, mr Veljko Vujović, Gavro Badovinac

Kupoprodaja broda - Sporovi u vezi s kupoprodajom - Postojanje spora pred drugim sudom - Početak spora - Ako se, pa makar i u inozemstvu, vodi postupak o istom sporu, jugoslavenski sudovi taj spor ne mogu rješavati - Spor prema jugoslavenskom pravu počinje dostavom tužbe tuženome, a ne danom podnošenja prijedloga za izdavanje privremene mjere zaustavljanja broda - Radi se o istom sporu, ako se sporovi vode kod raznih sudova ali o istom ugovoru, pa i kada se mijenja temelj tužbenog zahtjeva, i u slučaju da se u jednom sporu jedna od stranaka javlja kao tužitelj a u drugom kao tuženi

Stranke su fizičke osobe, strani - talijanski državljani.

Spor proizlazi iz ugovora o kupoprodaji broda "Bueno Amigo" i tužbeni zahtjev upravljen je na izvršenje ugovora.

Tužitelj je kupac a tuženi je prodavalac predmetnog broda.

Tužitelj navodi da je s tuženim dana 3. IX 1977. godine sklopio ugovor o kupoprodaji broda "Bueno Amigo", da je na ime predujma kupoprodajne cijene isplatio tuženome iznos od 5.535,00 Lit, te tužbom traži da mu tuženi preda u posjed i vlasništvo predmetni brod, tehnički ispravan, s opremom u ugovorenoj kvaliteti i na zadovoljstvo klase, s tim da se ove obveze može osloboditi, ako tužitelju isplati iznos od 5,535.000.- Lit spp.

Nadležnost jugoslavenskog suda tužitelj je zasnovao na činjenici što se brod "Bueno Amigo" nalazi u Jugoslaviji, zaustavljen u brodogradilištu po privremenoj mjeri općinskog suda.

Tuženi je osporio tužbeni zahtjev u cijelosti. Među ostalim, istakao je i prigovor da o istom zahtjevu među istim strankama već teče parnica pred sudom u Bariju.

Nakon istaknutog prigovora litispendencije od strane tuženoga, tužitelj je preinačio tužbu tako, da je umjesto

naprijed navedenog zahtjeva tražio da mu tuženi plati iznos od 5,535.000.- Lit spp, vjerojatno s naslova povrata plaćenog predujma kupoprodajne cijene zbog opravdanog odustanka od ugovora.

Okružni privredni sud je, povodom istaknutog prigovora da o istom tužbenom zahtjevu među istim strankama teče parnica pred sudom u Bariju, u skladu s odredbom čl. 301, st.1. ZPP-a, riješio da će o istaknutom prigovoru istodobne dvostruke litispendencije odlučiti odvojeno od glavne stvari, te je odlučio u izreci rješenja od 25.V 1979. godine kako slijedi:

"Ne dopušta se preinaka tužbe.

Usvaja se prigovor da o istom zahtjevu među istim strankama već teče parnica, pa se tužba odbacuje.

Tužitelj je dužan naknaditi tuženome parnični trošak odmjeren s dinara 10.555,00 u roku od 15 dana."

U obrazloženju odluke prvostepeni sud je naveo:

"Prije svega, sud nije dopustio preinaku tužbe promjenom istovjetnosti zahtjeva, jer smatra da preinaka tužbe ne bi bila svrsishodna za konačno rješenje odnosa među strankama (čl. 190, st.2. ZPP-a).

U odnosu na istaknuti prigovor istodobne dvostruke litispendencije, u postupku je provedenim dokazima - službene potvrde Suda u Bariju b. 4906/77/R.G. od 24. IV 1979. godine i "isprave o pozivu na sud" - utvrđeno:

- da je ova parnica (parnica pred ovim sudom) počela teći dana 21. IX 1978. godine, kada je tužba dostavljena tuženome;

- da je tužbeni zahtjev u ovoj parnici upravljen na izvršenje ugovora o kupoprodaji broda "Bueno Amigo" sklopljenog među strankama dana 3. IX 1977. godine;

- da među strankama ove parnice, samo u obratnim stranačkim ulogama, teče parnica pred sudom u Bariju i da je ta parnica počela teći 9. XII 1977. godine, kada je parnica upisana u registar suda u Bariju, te

- da je tužbeni zahtjev u parnici koja teče pred sudom u Bariju, identičan tužbenom zahtjevu u ovoj parnici, tj. da je upravljen na izvršenje ugovora o kupoprodaji broda "Bueno Amigo" sklopljenog među strankama 8. IX 1977. godine.

Prema tome, iz naprijed utvrdjenog slijedi da među parničnim strankama o tužbenom zahtjevu iz ove parnice - radi ispunjenja ugovora o kupoprodaji broda "Bueno Amigo" od 8. IX 1977. godine - teče parnica pred sudom u Bariju i da je ta parnica ranije počela teći odnosno da je ova parnica (parnica pred ovim sudom) identična parnici koja je već tekla pred sudom u Bariju.

Prema odredbi čl. 194, st.3. ZPP-a, dok parnica teče, može se u pogledu istog zahtjeva pokrenuti nova parnica među istim strankama, a ako takva parnica bude pokrenuta, sud će tužbu odbaciti.

Po shvaćanju prvostepenog suda, postojanje parnice pred sudom u Bariju spriječava pokretanje identične parnice pred tim sudom, tj. okrušnim privrednim sudom.

Kako se u konkretnom slučaju upravo o ovom radi, tj. ova parnica pokrenuta je među istim strankama u pogledu istog zahtjeva o kome već teče parnica pred sudom u Bariju, tužbu u ovoj parnici, koja je kasnije počela teći, pozivom na naprijed citirani propis, trebalo je odbaciti.

Odluka o trošku temelji se na odredbi čl. 154, st.1. ZPP-a."

Protiv prvostepenog rješenja žalili se tužitelj zbog svih žalbenih razloga iz čl. 353. ZPP-a i predlaže da se ukine. U žalbi je naveo slijedeće:

"Prije svega prvostepeni sud pogrešno primjenjuje odredbe člana 190. ZPP-a kada ne dopušta preinačenje tužbe.

Tužitelj traži da mu se isplati isplaćeni dio kupoprodajne cijene umjesto ranijeg postavljenog zahtjeva, što znači definitivni raskid ugovora na bazi faktora stanja broda i odnosa među strankama.

To je zahtjev kojim se definitivno i konačno rješavaju odnosi među strankama.

Sud to ne prihvaća i kaže da smatra da to ne bi bilo svrsishodno za konačno rješenje odnosa među strankama i ništa više. Dakle, sud nema, a niti može imati ikakav razlog za nedopuštanje ove parnice. Pošto nema razloga ne može se dopustiti, pa time prvostepeni sud pogrešno primjenjuje odredbu člana 190, st.2. Zakona o parničnom postupku.

Nema osnove ni odbacivanju tužbe.

Nije tačno da je naša parnica počela teći dana 21. IX 1978. godine, već 1. veljače 1978. godine.

Isto tako nije tačno da je parnica pred sudom u Bariju počela teći 9. XII 1977. godine, jer se tu ne radi o početku toka parnice temeljem tužbe, već o postupku koji nije identičan parničnom postupku Italije, te koji ne znači da će parnica poteći i taj postupak nije niti se ima smatrati početkom toka parnice među strankama.

Posebno treba istaći da se početak naše parnice smatra početkom postupka za izdavanje privremene mjere pred općinskim sudom, a to je još 24. XI 1977. godine.

Prihvaćanjem privremene mjere i baš točkom 2 izreke rješenja općinskog suda od 25. studenog 1977. godine naloženo je žalitelju da u roku od tri mjeseca pokrene pred nadležnim sudom protiv tuženog ovu parnicu. U postavljenom roku od 3 mjeseca tužitelj-žalitelj pokrenuo je ovu parnicu.

Dakle ima se smatrati da je ova parnica u toku od 24. XI 1977. godine, a to je dan podnošenja prijedloga za izdavanje privremene mjere pred općinskim sudom, a u to vrijeme nije tužitelju dostavljen nikakav podnesak ili tužba tuženog.

Stoga ne stoji ni prigovor toka parnice."

Drugostepeni sud je žalbu odbio, i potvrdio prvostepeno rješenje iz slijedećih razloga:

Prvostepeno rješenje je donešeno pravilnom primjenom odredaba Zakona o parničnom postupku (Sl.list SFRJ br.4/77) i za sva zauzeta stajališta navelo pravilne razloge koje prihvaća i ovaj drugostepeni sud, te da bi se izbjeglo ponavljanje, upućuje žalitelja na razloge prvostepene odluke.

Prema odredbi čl. 194, st.1. Zakona o parničnom postupku parnica počinje teći dostavom tužbe tuženome, tj. 21. IX 1978, a ne, kao što to netočno smatra žalba, stavljanjem prijedloga za izdavanje privremene mjere zabrane isplovljenja broda, niti pak predajom tužbe preporučenom pošiljkom pošti (9. II 1978). Okolnost što je u rješenju općinskog suda od 25. XI 1977. godine naloženo predkaga-telju da u roku od tri mjeseca pokrene pred nadležnim sudom parnicu protiv vlasnika zaplijenjenog broda ne može imati za posljedicu da se tužba podnešena u tom roku smatra podnešenom danom izdavanja privremene mjere, jer je to u suprotnosti s odredbom st.1, čl. 194. ZPP-a. Stoga se ne mogu prihvatiti svi navodi žalbe iznešeni u tom pogledu.

Prvostepeni sud je pravilno ocijenio da nema mjesta preinačenju tužbe i za to naveo pravilne razloge jer po čl. 194, st.2. ZPP-a sud dakako ne mora dopustiti preinačenje ako smatra da preinačenje tužbe ne bi bilo svrsishodno za konačno rješenje ovog spora, a to stoji. Stoga se pozivanje žalbe na ovu odredbu ukazuje neosnovano.

Pravilno je prvostepeni sud ocijenio da o tužbenom zahtjevu stavljenom u ovoj parnici već teče parnica između istih stranaka, jer i u sporu u Bariju i u ovom sporu tužbeni zahtjev upravljen na ispunjenje istog kupoprodajnog ugovora - pa se prema tome očito radi o identičnom sporu, a okolnost što je u tim sporovima jedino invertirana procesna uloga stranaka (ovdašnji tužitelj je tamošnji tuženi, a ovdašnji tuženi je tamošnji tužitelj) pravno nije relevantna, pošto se radi o istim osobama.

V.V.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br.III PŽ-459/79-2
od 18. XII 1979.

Vijeće: Petar Sremac, mr Veljko Vujović, prof.dr Branko Jakaša

Prijevoz stvari morem - Zastara zahtjeva prema brodaru - Prekluzija - Ako posljednji dan zastarnog roka istječe na dan kad sud ne radi, taj rok istječe prvog narednog za sud radnog dana - Tog dana se može predati tužba i preporučeni pismom - Sve to vrijedi i za prekluzivne rokove

Tužitelj (osiguratelj) kao pravni sljednik (cesionar) primaoca tereta tužbom koju je predao preporučenom poštanskom pošiljkom 2. listopada 1978. potražuje od tuženog